

8. Пазенок В. Національна гідність як цінність культури /В. Пазенюк// Віче. — 2002. — № 8. — С. 69-71.

9. Політична соціалізація. Режим доступу: <http://uchebniks.net/book/213-socialna-psixologiya-navchalniy-posibnik-moskalenko-vv/21-glava-13-politichna-socializaciya.html>

10. Сіленко А. О. Соціальна держава: тернистий шлях до визнання. Світовий досвід і перспективи України: монографія / А. О. Сіленко, В. А. Коляденко // — К. : ТЕС. - 2002. — 375 с.

11. Скомаровський В. О. Забезпечення прав і свобод людини у процесі соціально-політичного реформування українського суспільства : автореферат дис. ... канд. політ. наук : 23.00.02 / В. О. Скомаровський ; НАН України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. - Київ, 2005. - 20 с.

*The article analyzes the nature, characteristics, concept, stages and conditions of political socialization as a method of forming an independent and socially active actors of the political process with clearly defined interests and ideological orientations. An attempt to show that socialization in a globalizing Ukrainian society contributes to the implementation of the system of political values.*

**Keywords:** socialization, political values, political culture, the concept of political socialization.

*В статье проанализированы сущность, особенности, концепции, этапы и условия политической социализации личности как способа формирования самостоятельного и социально активного актера политического процесса с четко определенными интересами и идеологическими ориентациями. Делается попытка доказать, что социализация личности в условиях глобализации украинского общества способствует воплощению системы политических ценностей.*

**Ключевые слова:** социализация личности, политические ценности, политическая культура, концепция, политическая социализация.

УДК 352  
ББК 66.011.1

*Наталія Шотурма*

## ІНТЕРНЕТ ЯК МЕХАНІЗМ ЗДІЙСНЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В МІСЦЕВИХ ОРГАНАХ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ

*Проаналізовано вплив та роль Інтернету в процесі здійснення державної інформаційної політики в місцевих органах виконавчої влади, розглядаються основні механізми його реалізації в інформаційному просторі.*

**Ключові слова:** інформація, державна інформаційна політика, Інтернет, місцеві органи виконавчої влади.

Сучасна державна інформаційна політика України поступово набуває імперативних ознак в напрямку вдалого соціально-економічного розвитку країни. Нові інформаційно-комунікаційні технології, а особливо Інтернет, є одним з найбільш кардинальних інструментів, що впливають на розвиток суспільства ХХІ столітті. У теперішньому світі інформація є стратегічним національним ресурсом, який виконує все більшу роль у системі державотворення. Науковець О. Литвиненко стверджує, що «у суспільстві починається перерозподіл реальної влади від традиційних структур до центрів управління інформаційними потоками» [12, с. 32]. Одночасно зазначає і такий вчений як М. Кастельс, що «Інтернет є тканиною нашого життя..., а мережі як організаційні практики мають неабиякі переваги через властиві їм гнучкість та адаптивність – принципи якості для виживання й успіху в довкіллі, що жваво

змінюється» [11, с. 2]. Застосування Інтернету в державному управлінні дає можливість як надавачу інформації, так і споживачам з рівнем ступені надійності, поширювати та здійснювати інтерактивний доступ до інформаційної сфери, здійснювати персональне спілкування.

Можна зазначити, що розвиток нових інформаційних технологій у другій половині ХХ ст. виявили такі дилеми, теоретичне осмислення яких проявилось в концепціях інформаційного суспільства, авторами яких є З. Бжезинський, Д. Белл, М. Кастельс, Д. Гельбрейт, Ф. Махлуп, Т. Стоуньєр, Е. Тоффлер та ін. Серед вітчизняних дослідників дану тематику розглядали у своїх працях Г. Акопов, Л. Василенко, О. Дубас, В. Кравченко, О. Ємельянов, А. Колодюк, Н. Коритникова, О. Соснін й ін. Огляд наукових досліджень про Інтернет дозволяє дійти висновку, що вчені зробили значний внесок в у розробку даної проблематики. Водночас поки що недостатньо досліджено роль Інтернету як механізму здійснення державної інформаційної політики в місцевих органах виконавчої влади.

Серед основних джерел розвитку інформаційного суспільства на сьогодні є безмежні можливості мережі Інтернет, яка уможливорює співдіяння різних сфер суспільного життя, кожна з яких представляє визначену цінність та керується власними інтересами. Цінність Інтернету зводиться до взаємодії та комунікації. Стандарт WWW (Word Wide Web), який включає можливість проглядати сайти та обмінюватися повідомленнями електронної пошти, був підтриманий консорціумом розробників 17 травня 1991 року. Тому саме цю дату визнається народженням Інтернету в загальноприйнятому значенні. Згідно з даними Gemius Audience, розмір ПК інтернет-аудиторії в грудні 2014 року становила 18 млн. користувачів (real users, віком від 14) [10]. Ці дані дають змогу відзначити про можливість використання Інтернету в державному управлінні як найефективнішого та якіснішого методу комунікації.

Висвітлення діяльності місцевих органів виконавчої влади в мережі Інтернет часто виступало завданням Президента України, Кабінету Міністрів України, міністерств та відомств. Основна робота була здійснена протягом 2000-2003 років щодо розробки нормативно-правових актів, які забезпечують прозорість та відкритість органів влади. Серед них можна відзначити: Закон України від 13 січня 2011 року № 2939-VI «Про доступ до публічної інформації» [1]; Укази Президента України – від 31 липня 2000р. № 928/2000 «Про заходи щодо розвитку національної складової глобальної інформаційної мережі Інтернет, забезпечення широкого доступу до цієї мережі в Україні» [3], від 1 серпня 2002 року № 683/2002 «Про додаткові заходи щодо забезпечення відкритості у діяльності органів державної влади» [4], від 5 травня 2011 року №547/2011 «Питання забезпечення органами доступу до публічної інформації» [2]; постанови Кабінету Міністрів України – від 4 січня 2002 року №3 «Про порядок оприлюднення у мережі Інтернет інформації про діяльність органів виконавчої влади» [6], від 21 листопада 2011 року № 1277 «Питання системи обліку публічної інформації» [5], «Порядок функціонування веб-сайтів органів виконавчої влади», затверджений наказом Державного комітету інформаційної політики, телебачення і радіомовлення України, Державного комітету зв'язку та інформатизації України від 25 листопада 2002 року № 327/225 [7]. У цих нормативно-правових актах встановлюється, що розповсюдження в мережі Інтернет інформацію про соціально-економічне становище в державі, законодавчу та нормативно-правову базу повинно реалізовуватись через електронні засоби масової інформації та власні веб-сайти місцевих органів виконавчої влади. Також розглядається, що мережу Інтернет розглядають не лише як механізм інформування громадян, а й як засіб поступу до «електронного врядування», яке передбачає «створення якісно нових форм організації діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування, їх взаємодію з громадянами та суб'єктами

---

господарювання шляхом надання доступу до державних інформаційних ресурсів, можливості отримувати електронні адміністративні послуги, звертатися до органів державної влади та органів місцевого самоврядування з використанням Інтернету» [8]. Система електронного врядування є складним комбінованим механізмом, а веб-сайти місцевих органів виконавчої влади – одним із його компонентів.

Згідно зі статтею 15 Закону України «Про доступ до публічної інформації», постанови Кабінету Міністрів України від 4 січня 2002 року №3 «Про порядок оприлюднення у мережі Інтернет інформації про діяльність органів виконавчої влади» оприлюднення інформації про поточну діяльність місцевих органів виконавчої влади, виконання програм, планів, чинних чи скасованих нормативно-правових актів, форм та зразків документів, запитів на інформацію, їхні місцезнаходження, поштову адресу, номери засобів зв'язку, адреси офіційного веб-сайту та електронної пошти; інформацію про механізми чи процедури, за допомогою яких громадськість може представляти свої інтереси або в інший спосіб впливати на реалізацію повноважень розпорядника інформації здійснюється в мережі Інтернет як і з метою надання інформаційних послуг громадськості, так і для забезпечення участі громадян на процеси, які мають місце в державотворенні.

Державний комітет телебачення і радіомовлення України здійснив моніторинг контенту 24 офіційних веб-сайтів місцевих органів виконавчої влади на виконання пункту 9 постанови Кабінету Міністрів України від 29.08.2002 № 1302 «Про заходи щодо подальшого забезпечення відкритості у діяльності органів виконавчої влади» та згідно з Порядком проведення моніторингу інформаційного наповнення веб-сайтів органів виконавчої влади, затвердженим наказом Держкомтелерадіо від 12.10.2012 № 273 [9]. Моніторинг проводився за 30 параметрами, кожний з яких відображає окремий вид інформації, обов'язковість розміщення якої на веб-сайтах визначається нормативно-правовими актами. Водночас важливо зауважити, що офіційний веб-сайт Луганської обласної державної адміністрації станом на 15.12.2014 не працює. Крім того, моніторинг інформаційного наповнення офіційних веб-сайтів Ради міністрів Автономної Республіки Крим та Севастопольської міської державної адміністрації не здійснювався, оскільки вони розташовані на тимчасово окупованій території.

За результатами проведеного моніторингу маємо змогу виділити певні характерні особливості та недоліки. Насамперед, спостерігається очевидне сповільнення позитивної динаміки показників відкритості та прозорості. Найкращими стали офіційні веб-сайти Запорізької та Сумської обласних державних адміністрацій. Зростаючу динаміку інформаційної наповненості можна відзначити Івано-Франківську ОДА.

Системи обліку публічної інформації, які мали бути створені на виконання Указу Президента від 5 травня 2011 р. № 574 «Питання забезпечення органами виконавчої влади доступу до публічної інформації» [2] та постановою Кабінету Міністрів України від 21 листопада 2011 р. №1277 «Питання системи обліку публічної інформації» [5] перебувають на початковому рівні, існують не на всіх веб-сайтах, деякі оприлюднені системи обліку оновлюються нерегулярно або містять інформацію тільки про частину документів. Невиконання норми щодо створення та оприлюднення системи обліку публічної інформації докорінно послаблює право громадян на отримання офіційної інформації та перешкоджає становленню практики підзвітності органів влади перед громадськістю. На окремих веб-сайтах немає адреси електронної пошти керівників органів та їх заступників, не оприлюднені базові, натомість вже представлені, матеріали інколи неактуальні, не структуровані у вигляді окремого тематичного розділу або мають низький ступінь навігаційної доступності відповідального за приймання і реєстрацію вхідної кореспонденції тощо. Одночасно

підкреслюємо що, вже подані матеріали інколи неактуальні, не структуровані у вигляді окремого тематичного розділу.

Перевага Інтернету від більшості засобів інформування міститься у великих можливостях взаємодії та зворотного контакту з користувачами. Важливою можливістю веб-сайту є його інтерактивні функції, тобто здатність записувати думки користувача або ймовірність використання його до наповнення веб-сайту [13]. Однією з форм участі громадськості є опитування їхньої думки. Воно є параметром оцінки успіху діяльності місцевого органу виконавчої влади, вивчення громадської відповіді, своєрідного контролю громадських настроїв перед представленням новітньої програми в рамках здійснення чіткої інтерактивної технології. Інтернет-конференції – метод інтерактивного обговорення в мережі Інтернет проблем, які впливають на всі верстви населення, що здійснюються із залученням громадськості або з використанням певного кола заінтересованих сторін. Методами отримання відповідей виступають комп'ютерне голосування та телефонне опитування. Серед інтерактивних функцій, які гарантують двосторонній зв'язок між органом влади та громадянином, можна виокремити про такі можливості громадян: онлайн-форум з обговорення важливих питань суспільства; онлайн-опитування громадської думки; проведення консультацій з громадськістю у формі публічного громадського обговорення шляхом електронних консультацій.

Окрім висвітлення та представлення діяльності місцевих органів виконавчої влади на офіційних веб-сайтах практикуються й інші механізми взаємодії органів державної влади та суспільства. В умовах активного панування інформаційного середовища над життям громадян, важливо приділяти більше уваги перспективі застосування соціальних мереж. На сьогодні вкрай важливо передбачати аналізувати та прогнозувати наміри бажань та зацікавленості публіки, тому використання популярних соцмереж, такі як Facebook, Twitter, ВКонтакті з метою кібер-обслуговування громадян, особистої комунікації та посилення співробітництва з державними органами влади, реагування на потреби громадськості, всенародний аналіз та дослідження помилок, успіху є важливою рисою демократичних перетворень у державі. Попит на потенціал соціальних мереж стає одним з механізмів створення позитивного іміджу місцевих органів виконавчої влади.

Можна зробити висновок, що в Україні загалом дотримується позитивна динаміка використання Інтернету як механізму державної інформаційної політики в місцевих органах виконавчої влади. Інтернет-комунікації відкривають можливості для проявів індивідуальності, використання електронних пошт, пошуку та створення інформації у мережі, сайтів та чатів. Використання інформаційних технологій у процесі формування державного управління наближає громадськість до органів державної влади, дає можливість персонально знаходити інформацію, оперативно брати участь в обговоренні зацікавленою громадськістю проектів рішень, які пропонуються для цього владою.

1. Закон України «Про доступ до публічної інформації» від 13.01.2011 р. №2939-VI [Електронний ресурс] // Законодавство України [сайт]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>.

2. Питання забезпечення органами виконавчої влади доступу до публічної інформації : Указ Президента України від 5 травня 2011 р. № 547 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.president.gov.ua/documents/13541.html>.

3. Про заходи щодо розвитку національної складової глобальної інформаційної мережі Інтернет, забезпечення широкого доступу до цієї мережі в Україні: Указ Президента України від 31 липня 2000р. № 928/2000 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/928/2000>.

- 
4. Про додаткові заходи щодо забезпечення відкритості у діяльності органів державної влади : Указ Президента України від 1 серпня 2002 року № 683/2002 [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/683/2002>.
5. Питання системи обліку публічної інформації : Постанова Кабінету Міністрів України від 21 листопада 2011 р. № 1277 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article%3fshowHidden=1&art\\_id=244859044&cat\\_id=244394482](http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article%3fshowHidden=1&art_id=244859044&cat_id=244394482).
6. Про порядок оприлюднення у мережі Інтернет інформації про діяльність органів виконавчої влади : Постанова Кабінету Міністрів України від 4 січня 2002 року №3 [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3-2002-%D0%BF>.
7. Порядок функціонування веб-сайтів органів виконавчої влади : Наказ Державного комітету інформаційної політики, телебачення і радіомовлення України, Державного комітету зв'язку та інформатизації України від 25 листопада 2002 року № 327/225 [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1022-02>.
8. Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2010 року №2250-р [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2250-2010-%D1%80>.
9. Аналітична довідка за результатами проведеного моніторингу інформаційного наповнення офіційних веб-сайтів органів виконавчої влади у другому півріччі 2014 року [Електронний ресурс] / Державний комітет телебачення та радіомовлення. – Режим доступу : [http://comin.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art\\_id=117272&cat\\_id=112507](http://comin.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=117272&cat_id=112507)
10. Аудиторія українського інтернету сповільнила свій ріст – за рік зросла лише на 12% [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://watcher.com.ua/2014/08/19/audytoriya-ukrayinskoho-internetu-spovilnyla-sviy-rist-za-rik-zrosla-lyshe-na-12/>.
11. Кастельс М. Інтернет-галактика. Міркування щодо Інтернету, бізнесу і суспільства; пер. з англ. / М. Кастельс. – К. : «Ваклер», 2007. – 304 с.
12. Литвиненко О. Інформаційна безпека – складова національного суверенітету / О.Литвиненко // Політика і час. – 1997. – № 4. – С. 32
13. Серенюк А. О. Упровадження технологій електронного урядування в діяльність органів місцевого самоврядування [Електронний ресурс] / А. О. Серенюк // Державне будівництво / Ел. наук. фахове вид. Харк. регіон. інст. держ. упр. Нац. акад. держ. упр. при Президенті України. — 2008. — № 1. — Режим доступу : <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/db/2008-1/doc/2/22.pdf>.

*The influence and role of the Internet in the process of state information policy in local executive bodies are considered the basic mechanisms of its implementation in the information space.*

**Key word:** *information, public information policy, internet, local authorities.*

*Проанализировано влияние и роль Интернета в процессе осуществления государственной информационной политики в местных органах исполнительной власти, рассматриваются основные механизмы его реализации в информационном пространстве.*

**Ключевые слова:** *информация, государственная информационная политика, Интернет, местные органы исполнительной власти.*